

İsmail ERCAN

THEMIS

CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZVII

BİRİNCİ KISIM CEZA HUKUKUNA GİRİŞ

BİRİNCİ BÖLÜM CEZA HUKUKU VE İŞLEVİ

I.	CEZA HUKUKU	3
II.	CEZA HUKUKUNUN ÖZELLİKLERİ	3
III.	CEZA HUKUKUNUN KAYNAKLARI	4
	A. Anayasa ve Uluslararası Sözleşmeler	4
	B. 5237 sayılı Türk Ceza Yasası	4
	1. Genel Olarak	4
	2. Türk Ceza Yasası ile Özel Ceza Yasaları Arasındaki İlişki	5
IV.	CEZA HUKUKUNUN TEMEL İLKELERİ	6
	A. Yasallık (= Kanunilik) İlkesi	6
	1. Tanımı	6
	2. Sonuçları	6
	B. Kusursuz Ceza Olmaz İlkesi	8
	C. Cezaların Kişiselliği İlkesi	8
	D. Ümanizm İlkesi	9
	E. Hukuk Devleti İlkesi	9

İKİNCİ BÖLÜM CEZA NORMU

I.	GENEL OLARAK	11
II.	CEZA NORMUNUN YORUMU	12
III.	CEZA NORMUNUN UYGULANMA ALANI	13
	A. Zaman Bakımından Uygulanma Alanı	13
	1. Kural (Suç işlendiği zaman yürürlükte olan yasanın uygulanması)	13
	2. İstisna (Lehe yasanın geçmişe yürütmesi)	13
	3. Suçun İşlendiği Zaman	15
	4. İnfaz Rejimine ve Güvenlik Tedbirlerine İlişkin Yasalar	16
	5. Geçici ve Süreli Yasalar	16
	6. Muhakeme Hukukuna İlişkin Yasalar	17
	7. Zamanaşımına İlişkin Yasalar	18
	8. İçtihadı Birleştirme Kararları	18
	9. Anayasa Mahkemesinin İptal Kararları	18
	B. Kişi Bakımından Uygulanma Alanı	18
	1. Kural	18
	2. İstisnalar	19
	C. Yer Bakımından Uygulanma Alanı	30
	1. Ülkesellik (=Mülkilik) İlkesi	30
	2. Kişisellik İlkesi	34
	3. Korunma İlkesi	36
	4. Evrensellik İlkesi	37
	5. İkame (= Başka Devlet Adına) Yargı İlkesi	38
	6. Cezadan Mahsup ve Hak Yoksunlukları	39

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM GERİ VERME

I. KAVRAM	41
II. KAYNAKLARI	41
III. KOŞULLARI	41
A. Olumlu Koşullar	41
1. Suç Oluşturan Bir Eylemin Varlığı	42
2. Eylemin Kovuşturulabilir Nitelikte Olması	42
3. Eylemin Belli Bir Ağırılıkta Olması	42
4. Failin Yabancı Olması	43
5. Yargısal ve Siyasal Karar	43
B. Olumsuz Koşullar	44
1. Siyasal Suçlar	44
2. Askeri Suçlar	45
3. Düşünce Suçları	46
4. İstemde Bulunulan Ülkenin Yargılama Yetkisine Giren Suçlar	47
5. Non Bis İn Idem İlkesine Aykırılık	47
IV. ÖZEL DURUMLAR	47
A. Ölüm Cezası Gerektiren Suçlarda Geri Verme Sorunu	47
B. Mali Suçlarda Geri Verme Sorunu	47
V. USUL	48
VI. ÖZELLİK (= HUSUSİLİK) KURALI	49
VII. YABANCI ÜLKE CEZA YASASININ DEĞERİ	49

İKİNCİ KISIM SUÇ HUKUKU

BİRİNCİ BÖLÜM SUÇUN UNSURLARI

I. YASALIK (TİPİKLİK) UNSURU	54
A. Genel Olarak	54
B. Sözde (= Mefruz) Suç	54
1. Genel Olarak	54
2. Türleri	55
3. Sonucu	57
II. MADDİ UNSURLAR	57
A. Fail	57
B. Suçun Mağduru	58
C. Suçun Maddi Konusu	59
D. Eylem (= Fiil)	60
1. Hareket	60
2. Sonuç	66
3. Nedensellik Bağı	70
E. Suçun Nitelikli Unsurları	75
III. HUKUKA AYKIRILIK UNSURU	76
A. Genel Olarak	76
B. Hukuka Uygunluk Nedenleri	77
1. Niteliği	78
2. Özellikleri	79
3. Türleri	80
4. Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Sınırın Aşılması	89

IV. MANEVİ UNSUR	91
A. Genel Olarak	91
B. Kast	91
1. Genel Olarak	91
2. Türleri	93
3. Kastın Belirlenmesi	99
4. Amaç ve Saik	99
C. Taksir	100
1. Kavram	100
2. Taksirin Unsurları	101
3. Taksir türleri	104
4. Taksirli Suçlarda Sorumluluk	110
5. Taksir Kalıpları	111
D. Sonucu Nedeniyle Ağırlaşmış Suçlar	111
E. Basın Suçlarında Cezai Sorumluluk	114
1. Genel Olarak	114
2. Basın Suçlarından Sorumluluğun Hukuksal Rejimi	115
3. Düzeltme ve Yanıt Hakkı	116
4. Yargılama Usulü	117

İKİNCİ BÖLÜM SUÇUN UNSURU SAYILMAYAN OLGULAR

I. ÖN KOŞULLAR	119
II. CEZALANDIRABİLME KOŞULLARI	119
III. KİŞİSEL CEZASIZLIK NEDENLERİ	121
IV. CEZAYI KALDIRAN VEYA AZALTAN KİŞİSEL NEDENLER	122
V. CEZA MUHAKEMESİ KOŞULLARI	122

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM SUÇ NİTELİĞİNDE OLMAYAN HUKUKA AYKIRI EYLEMLER

I. SUÇ VE HAKSIZ EYLEM (= FİİL)	125
II. SUÇ VE İDARİ YAPTIRIM GEREKTİREN EYLEMLER	126
A. Suçların Kabahatlerden Ayırt Edilmesi	126
1. Genel Olarak	126
B. Suçların Disiplin Suçlarından Ayırt Edilmesi	128

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM CEZA SORUMLULUĞU (KUSURLULUK)

I. GENEL OLARAK	131
II. KUSUR YETENEĞİ	131
A. Kavram	131
B. Kusur Yeteneğinin Aranacağı Zaman	132
1. Genel Olarak	132
2. Nedeninde Serbest Hareketler Kuramı (= Actiones Liberae in Causa, ALIC Kuralı)	132
C. Kusur Yeteneğini Etkileyen Durumlar	133
1. Yaş Küçüklüğü	133
2. Sağır ve Dilsizlik	134
3. Akıl Hastalığı	135
4. Geçici Nedenler	137

5. Alkol veya Uyuşturucu Madde Etkisinde Olma	138
III. KUSURLULUĞU KALDIRAN NEDENLER.....	138
A. Zorunluluk Durumu (= İztırar Hali)	138
1. Genel Olarak.....	138
2. Koşulları	139
3. Üçüncü Kişi Yararına Zorunluluk Durumu	140
4. Zorunluluk Durumuna Benzeyen Kurumlar	140
5. Sonuçları	141
B. Amirin Emrini İfa	142
1. Genel Olarak.....	142
2. Koşulları	142
3. Konusu Hukuka Aykırı Olup Suç Oluşturmayan Emirler.....	143
4. Konusu Suç Oluşturan Emir.....	143
C. Beklenmeyen Durumlar (= Kaza ve Tesadüf).....	144
D. Zorlayıcı Nedenler (= Mücbir Sebepler).....	144
E. Maddi ve Manevi Zorlama (Cebir, Tehdit ve Korkutma)	144
F. Yanılma	145
1. Hukuksal Yanılma	146
2. Kastı Kaldıran Yanılma	146
3. Kusurluluğu Etkileyen Yanılma.....	150
G. Sapma	152
IV. HAKSIZ TAHRİK	153
A. Genel Olarak.....	153
B. Hukuksal Niteliği	153
C. Koşulları	153
1. Tahrike Neden Olan Bir Eylemin Olması	153
2. Eylemin Haksız Olması	154
3. Haksız Eylemin Fail Üzerinde Öfke veya Şiddetli Üzüntüye Neden Olması	155
4. Suçun Haksız Tahrike Neden Olan Kişiye Karşı İşlenmesi	155
D. Haksız Tahrik ve Diğer Kurumlar	155
E. Sonuçları	157

BEŞİNCİ BÖLÜM SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜM BİÇİMLERİ

I. TEŞEBBÜS (KALKIŞMA)	159
A. Genel Olarak.....	159
1. Kavram	159
2. Suç Yolu	160
B. Koşulları	161
1. Kasten İşlenebilen Bir Suçun Olması	161
2. Suçun İcrasına Başlanması.....	161
3. Suçun İcrasında Elverişli Hareketlerin Kullanılması	162
4. Suçun, Failin Elinde Olmayan Nedenlerle Tamamlanamaması	162
5. Suç Tipinin Teşebbüse Elverişli Olması	162
C. İşlenemez Suç (Elverişsiz Teşebbüs)	163
1. Genel Olarak.....	163
2. Gerçekleşme Biçimleri.....	164
3. Ceza.....	165
D. Teşebbüste Özel Durumlar	165
E. Gönüllü Vazgeçme.....	166
1. Kavram ve Hukuksal Niteliği	166
2. Koşulları	166
3. Sonuçları	167
F. Etkin Pişmanlık.....	168

1. Kavram ve Hukuksal Niteliği	168
2. Sonucu	169
G. Kalkışma (Teşebbüs) Suçları.....	169
H. Teşebbüs Aşamasında Kalan Suçlarda Cezanın Belirlenmesi	170
II. İŞTİRAK	170
A. Genel Olarak	170
B. Çok Failli Suçlar	171
1. Genel Olarak	171
2. Çok Failli Suçların, Suça İştirakten Ayırt Edilmesi	173
C. Koşulları	173
1. Faillerin Birden Çok Olması	173
2. Suçun İcrasına Başlanması ve Bütün Ortaklar Bakımından Aynı Olması	173
3. Faillerin İşlenen Suça Katkıda Bulunması	174
4. Faillerin Suça Katkısının Nedensellik Değeri Taşınması	175
5. İştirak Kastının Bulunması (Manevi unsur)	175
D. Suça İştirak Biçimleri	175
1. Faillik	176
2. Şeriklik	178
E. İştirakte Suç Ortaklarının Kararlaştırılardan Farklı Bir Suç İşlemeleri	181
F. Nitelikli Unsurların Ortaklara Geçişi	182
G. Kışkırtıcı Ajanın Ceza Sorumluluğu	183
H. Özgü Suçlara İştirak	183
I. Çok Failli Suçlara İştirak	184
J. Taksirli Suçlara İştirak	184
K. İştirakte Faile Verilecek Ceza	184
III. İÇTİMA	184
A. Genel Olarak	184
B. Suçun Tekliği ve Çokluğu	185
C. Türk Ceza Yasası'nda Düzenlenen İçtima Türleri	187
1. Bileşik Suç	187
2. Zincirleme Suç	189
3. Fikri İçtima	195
D. Sapmanın İçtima Yönünden Değerlendirilmesi	202
1. Hedefte Sapma	203
2. Suçta Sapma	206
3. Nedensellik Bağında Sapma	208
E. Diğer İçtima Türleri	208
1. Karma (= Muhtelit) Suç	208
2. Geçitli (= Müterakki) Suç	209
F. Yasaların İçtimaı (= Görünüşte İçtima)	210
1. Genel Olarak	210
2. Türleri	210

ÜÇÜNCÜ KISIM YAPTIRIM HUKUKU

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

I. GENEL OLARAK	215
II. TÜRLERİ	215
A. Cezalar	215
1. Genel Olarak	215
2. Türleri	216

3. Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi.....	222
B. Güvenlik Tedbirleri.....	229
1. Kavram	229
2. Türleri.....	230

İKİNCİ BÖLÜM ERTELEME

I. GENEL OLARAK.....	245
II. KOŞULLARI	246
A. Faile İlişkin Koşul (Daha Önce Kasıtlı Bir Suçtan Ceza Almama).....	246
B. Suça İlişkin Koşul (Yeni Suçtan Verilen Cezanın Belli Ağırlıkta Olması)	247
C. Mahkemeye İlişkin Koşul (Mahkemede Hükümlünün Bir Daha Suç İşlemeyeceği Konusunda Kanının Oluşması).....	247
III. ERTELEMENİN KOŞULA BAĞLANMASI.....	248
IV. DENETİM SÜRESİ.....	248
V. ERTELEMENİN DÜŞMESİ	248
VI. ERTELEMENİN SONUÇLARI.....	249

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM KOŞULLU SALIVERİLME

I. GENEL OLARAK	251
II. KOŞULLARI.....	251
A. İyi Halli Olmak	251
B. Süre	251
III. DENETİM SÜRESİ.....	252
IV. KOŞULLU SALIVERME KARARI.....	252
V. KOŞULLU SALIVERİLME KARARININ GERİ ALINMASI.....	252
VI. KOŞULLU SALIVERİLME HÜKÜMLERİNİN UYGULANMAYACAĞI SUÇLAR ...	253

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM DAVA VE CEZA İLİŞKİSİNİ DÜŞÜREN NEDENLER

I. GENEL OLARAK.....	255
II. TÜRLERİ	255
A. Sanığın ve Hükümlünün Ölümü.....	255
B. Af	256
1. Genel Olarak	256
2. Türleri.....	256
3. Affın Reddedilmesi	260
4. Affın Geri Alınması.....	260
5. Affedilemeyecek Suçlar	260
C. Zamanaşımı	261
1. Kavram	261
2. Türleri.....	261
D. Şikâyetten Vazgeçme	265
E. Uzlaşma	266
F. Ön Ödeme	267
1. Kavram	267
2. Türleri	267

BEŞİNCİ BÖLÜM ADLİ SİCİL

I.	GENEL OLARAK	271
II.	ADLİ SİCİLE KAYDEDİLECEK BİLGİLER	272
III.	KAYITLARIN SİLİNMESİ	274

ALTINCI BÖLÜM YASAKLANMIŞ HAKLARIN GERİ VERİLMESİ

EKLER

EK -1:	TÜRK CEZA YASASI İLE GETİRİLEN YENİLİKLER.....	281
A.	Bıçimsel Değişiklikler	281
B.	Ceza Hukukunun Genel Kuramı Yönünden Yapılan Değişiklikler.....	282
C.	Suç Hukuku Yönünden Yapılan Değişiklikler.....	283
D.	Yaptırım Hukuku Yönünden Yapılan Değişiklikler	284
EK -2:	KABAHATLERİN HUKUKSAL REJİMİ	287
A.	Kabahat Sayılan Eylemler.....	287
B.	Kabahat Olmaktan Çıkartılarak Suç Sayılan Eylemler	289
C.	Yaptırımlar	289
	1. İdari Para Cezası	289
	2. Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi	289
D.	Karar Verme Yetkisi.....	290
	1. İdari Makamlar	290
	2. Cumhuriyet Savcısı	290
	3. Mahkeme	290
E.	Karar.....	290
F.	Yasa Yolları	291
	1. Genel Olarak	291
	2. Adli Yargıda Uygulanan Yasa Yolları	291
	a. Başvuru yolu	291
	b. İtiraz yolu	293
	c. Vazgeçme ve kabul	293
G.	Kabahatlerde Zamanaşımı	293
	1. Soruşturma Zamanaşımı	293
	2. Yerine Getirme Zamanaşımı	294

